

Nordholz¹ egy város az Északi tenger mellett, Cuxhaven közelében. A Német Haditengerészet Légi-bázisa, egyben polgári repülőtér. Itt található az Aeronauticum Léghajó és Haditengerészeti Repülőmúzeum.

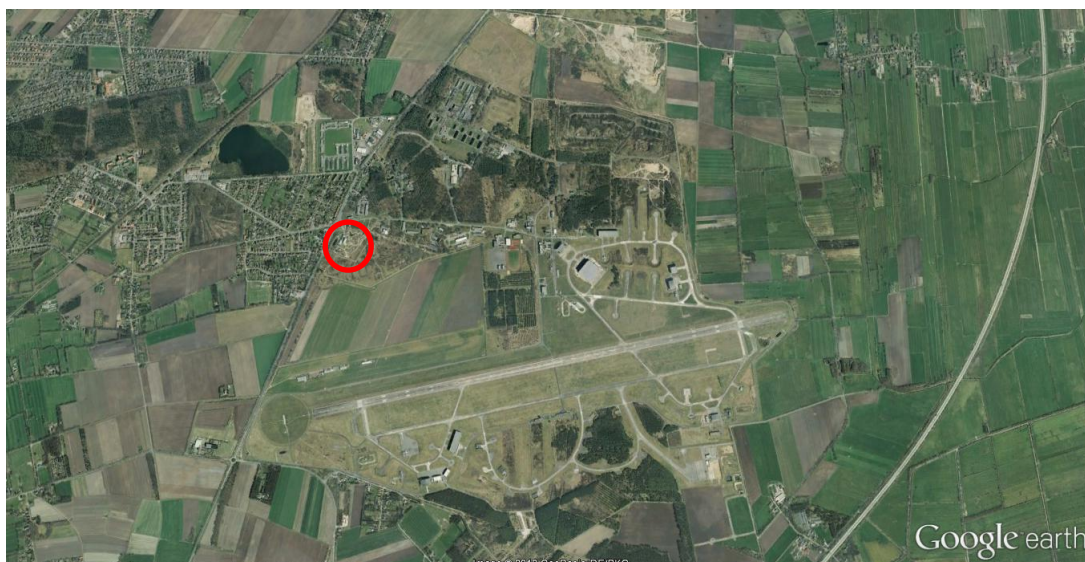
1912-ben kezdték építeni a repülőteret és 1914-ben készült el. Eredetileg a császári léghajók kikötője volt. Az első zeppelin az L3 1914. szeptember 2-án szállt le és meg is kezdte a légi műveleteket. Néhány hónappal később ideköltözött a Haditengerészeti Léghajó Kötelék. Az első légvédelmi egységek abban az évben négy nappal a Kötelék után október 18-án megérkeztek. A bázis fontosságát mutatja, hogy a Haditengerészet valaha repült 76 léghajója közül 42 megfordult itt.

A nordholzi repülőtér volt a célpontja a hadtörténelem első olyan támadásának, melyben hadihajókon szállított repülőgépek vettek részt 1914 karácsonján. Az akció Cuxhaven Raid (németül: Weihnachtsangriff, azaz Karácsonyi rajtaütés) néven került be a történelembe. A Brit Királyi Légierő repülőgépei hazai bázisról nem tudták elérni, így hajókon szállították a közelbe a hidroplánokat². A támadás célja a felderítés mellett az Angliát veszélyeztető léghajók és a kikötő elpusztítása volt. Az eredmény inkább erkölcsi siker lett.

¹ <http://www.fly-navy.de/bases/nordholz2.htm>

² http://en.wikipedia.org/wiki/Cuxhaven_Raid

A Múzeum a piros körben van, láthatók a kiállított repülőgépek.

A Monarchia tárgyalásokba kezdett két zeppelin megvásárlásáról, melyeket Fiumei bázisról az Adria ellenőrzésére akartak használni. Természetesen működtetésükhöz személyzet is kellett, ezért tiszteket küldtek Nordholzba kiképzésre.

Eddig ismeretlen kiválasztási szempont alapján így került kiküldésre Poppe Kornél k.u.k. százados, tüzérségi megfigyelő ballonszázad parancsnok Cattaróban, a légiárócsapatok állományából ide, Nordholzba léghajó-parancsnoki tanfolyamra. Voltak itt a Monarchia hadseregéből más tisztek is kiképzésen. Ezek Mannsbart százados léghajókonstruktőr (1910-11-ben épített egy léghajót Wiener Neustadtban, 1917-ben pedig az Adria mellett kezdett egy léghajó építésébe, de a háború után a trianoni szerződés értelmében szét kellett bontani.), Max von Macher főhadnagy, Seelinger főhadnagy. Valószínűleg ők lettek volna az első átveendő

zeppelin tisztjei. Mivel egy szárazföldi haderőnemhez tartozó léghajón 4 tiszt szolgál. A parancsnok, a híradásért, a navigációért és a hajó műszaki állapotáért felelős tiszt.

Egyszer csak a k.u.k. Hadügyminisztériumában úgy gondolták, hogy van fontosabb jelölt a léghajó-parancsnoki posztra, mint Poppe százados. Így megkezdődött egy a mai személyügyesnek sem ismeretlen eljárás a helycsinálásra. Érdeemes figyelni a dátumokat.

Kommando der k. und k. Luftfahrtruppen.

Res. Nr. 25

Pericht über Hptm. Poppe.

A n

Se. Wohlgeboren dem Herrn k.u.k. Oberleutnant

M a x M Ä C H E R

i n

Wien, am 3. Jänner 1916.

N o r d h o l z

Da die Beschaffung von Luftschiffen in ein greifbares Stadium rückt, muß ich über das verfügbare Besatzungspersonal orientiert sein. -

Die Umstände zwingen mich, Euer Wohlgeboren ausnahmsweise über die Eignung eines ranghöheren Offiziers zur Berichterstattung zu verhalten. Euer Wohlgeboren haben mir ungehindert über die Eignung des Hptm. Kornel P o p p e zum Schiffskommandanten erschöpfend zu berichten.

Ich setze voraus, dass Euer Wohlgeboren sich des in Sie gesetzten Vertrauens würdig erweisen und den Bericht frei von allen persönlichen Empfindungen, Vor- und Zuneigungen rein sachlich halten werden und erwarten ungeschwächte Beurteilung, als vorzügliche Offiziere zur Verfügung stehen, welche für die Ausbildung in Betracht kämen.

25
1916

Pericht über Hptm. Poppe
am 2. 12.

Nordholz
764

Méltóságos Max Macher k.u.k. főhadnagy úrnak Nordholz-ban.

Bécs, 1916. január 3.

Mivel a léghajók beszerzése egyre valószínűbb, szükség van arra, hogy a rendelkezésre álló személyzetről tájékozva legyek.

A körülmények kényszerítenek engem arra, hogy Méltóságodat kivételesen arra kérjem, egy rangban magasabb tiszt alkalmasságáról adjon tudósítást. Méltóságod postafordultával számoljon be nekem kimerítően Poppe Kornél százados alkalmasságáról a hajóparancsnokságra.

Feltételezem, hogy Méltóságod az Önbe vetett bizalomhoz méltónak bizonyul és a beszámolót minden személyes érzéstől, előítélettől és vonzódástól függetlenül, teljesen

tárgyilagosan fogja megadni és annál is inkább a legszigorúbb megítélést várom el, mivel kiváló tisztak állnak rendelkezésre, akik a kiképzésre tekintetbe jöhetnek.

Aláírás

Max Macher főhadnagy az előjáró elvárása szerint készítette el a szolgálati jellemzést.

Memorandum des k. u. k. Luftschiffwesens.

Die Beurteilungsdienste werden durch die Offiziere der für die Ausbildung der Luftschiffpiloten bestimmten in der k. u. k. Luftschiffpilotenschule befindlichen Beamten, die in der k. u. k. Luftschiffpilotenschule mit der Ausbildung der Piloten beschäftigt sind, besorgt.

- 1) Gute körperliche Verfassung.
- 2) Gute geistige und körperliche Verfassung und für die Ausbildung der Piloten erforderliche Kenntnisse in der k. u. k. Luftschiffpilotenschule.
- 3) Bekannte Vorkenntnisse in der k. u. k. Luftschiffpilotenschule.
- 4) Günstige Gesichtszüge, namentlich ein gutes Sehvermögen und keine Kränklichkeit.
- 5) Keine eideschwörende Abergläubigkeit.

Die k. u. k. Luftschiffpilotenschule der für die Ausbildung der Piloten bestimmten in der k. u. k. Luftschiffpilotenschule befindlichen Beamten, die in der k. u. k. Luftschiffpilotenschule mit der Ausbildung der Piloten beschäftigt sind, besorgt.

Mit Bezugnahme auf die k. u. k. Luftschiffpilotenschule der für die Ausbildung der Piloten bestimmten in der k. u. k. Luftschiffpilotenschule befindlichen Beamten, die in der k. u. k. Luftschiffpilotenschule mit der Ausbildung der Piloten beschäftigt sind, besorgt.

mit dem Zwecke die k. u. k. Luftschiffpilotenschule, um die Ausbildung der Piloten zu besorgen, und die k. u. k. Luftschiffpilotenschule zu besorgen, um die k. u. k. Luftschiffpilotenschule zu besorgen, um die k. u. k. Luftschiffpilotenschule zu besorgen.

Wien, am 5. Jänner 1916.

Max Macher

Kommando der k. u. k. Luftschiffwesen,
Ers. Wien, am 7. JAN. 1916
Bee. Nr. ... mit Bg.

Ref: Luftschiffwesen

Zur Kenntnis

E. R.

Ant. Defellit

Max Macher

Ant. Defellit

765

A fenti szolgálati jellemzés Horváth Viktória átiratában:

A Császári és Királyi Légierő Parancsnoksága

Azok az alapkövetelmények, amik a léghajó vezetésére alkalmasnak vélt tisztakkal szemben támasztandók, a következő pontokban vannak felsorolva:

1. Elhivatottság
2. Megfelelő szellemi képességek és a léghajóvezetéshez szükséges sokoldalú ismeretek elsajátításához való buzgalom
3. Testi egészség és ellenálló képesség
4. Személyes bátorság és örömet vállalt felelősség, felelősségtudattal párosítva
5. Nyugodtság és lélekjelenlét
6. Gyorsaság a gondolkodásban és a cselekvésben

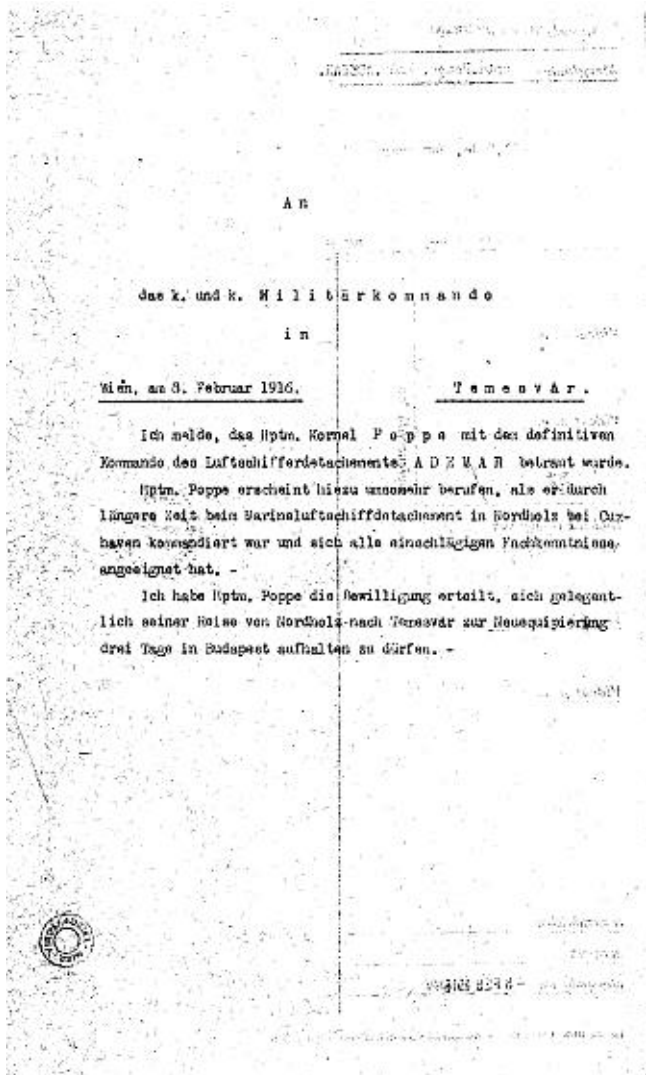
Az itt felsorolt követelményeket szigorúan véve Poppe századossal kapcsolatban jelentem - minden személyes befolyásoltságtól mentesen, tisztán szakmailag – hogy Nevezett az 1-5. pontokat tekintve a léghajó vezetésére alkalmasnak tűnik. Ami a 6. pontot illeti, Poppe százados sokéves bocche di cattaro-i tartózkodása alatt, anélkül, hogy a böven rendelkezésére álló szolgálatmentes időben bármit is sportolt volna, egyfajta lassúságot mutatott cselekedeteiben, ami őt a léghajóvezetői minőségében előnytelenül tüntetné fel. Ezzel azonban

semmiképpen sem azt akarom mondani, hogy Poppe százados a további kiképzésre alkalmatlan lenne, mivel lehetősége van arra, hogy ezt a hiányosságát a gyakorlati továbbképzés során kiküszöbölje. Amennyiben további, a léghajóvezetői képzésre alkalmasnak vélt tisztek a Császári és Királyi Parancsnokságból rendelkezésre állnának, akkor az ügy érdekében kívánatos lenne még 1 vagy 2 urat hajóvezetői képzésre Németországba vezényelni, hogy alkalmasint ezen a módon lehessen közülük (beleértve Poppe századost is) választani. Azok az urak, akik aztán nem kapnak hajóvezetői beosztást, a légierő más részlegeinél teljesítenének – valószínűleg – értékes szolgálatot a Németországban megszerzett ismereteik segítségével.

Cuxhaven, 1916. január 5.

Max Macher főhadnagy

Már meg is érkezik az új kinevezésről szóló visszarendelő parancs.

A k.u.k. Katonai Parancsnokságának Temesváron

Bécs, 1916. február 8-án.

Jelentem, hogy Poppe Kornél századosnak ismertetem az ADEVAR Léghajókülönítmény parancsnokságára vonatkozó döntést.

Poppe százados annál is inkább hivatottnak tűnik ehhez, mivel hosszabb időn keresztül Nordholz bei Cuxhaven-ben a Haditengerészeti Léghajó-különítményhez volt beosztva és minden ezzel kapcsolatos szakmai ismeretet elsajátított.

Megadtam Poppe századosnak az engedélyt arra, hogy a Nordholzból Temesvárra történő utazásánál az újra felszereléshez három napot Budapesten tartózkodhasson.

És már a nemzetközi vezénylés visszavonása is elrendeződik.

Poppe

k. u. k.
Kriegsministerium.

Abt. 5/W.Nr. 2113/1916. Abschrift.

An

den Staats-Sekretär des k. u. k. groß. Reichsmarineamtes
in

Wien, am Febr 1916. Berlin

Das k. u. k. Kriegsministerium beehrt sich höflichst mitzutheilen, daß es den auf Grund derigen geschützten Schreibens Nr. B. M. N. 11605 vom 20. September 1915 zur Unterbringung im Marine-Luftschiffwesen nach Nordholz bei Cuxhaven kommandierten k. u. k. Hauptmann Kornel Poppe rückberuft.

Hierbei gestattet sich das k. u. k. Kriegsministerium erneuert für das erwiesene entgegenkommen seinen verbindlichsten Dank auszu-
drücken.

*****

An

das Kommando der k. u. k. Luftfahrtruppen
in

Wien, am Febr 1916. W I E N

Auf Bez.Nr. 336 vom 1. Februar 1916
Zur Konstatia und Durchföhrung.

Für den Minister:

336
1916 *Sheyer 763*

k.u.k. Hadügyminisztérium

Másolat

császári Haditengerészeti Államtitkárnak Berlinben

Bécs, 1916. február

A k.u.k. Hadügyminisztérium által az Önökkel közösen kiadott, Nr. B.X.a 11605 számú, 1915. szeptember 28-án kelt ügyirat alapján a Nordholz bei Cuxhaven-i Haditengerészeti-léghajóbázisra vezényelt k.u.k. Poppe Kornél századost visszarendelem.

Emellett engedje meg, hogy a k.u.k. Hadügyminisztérium ismételten megköszönje az Önök többszörösen bebizonyított előzékenységét.

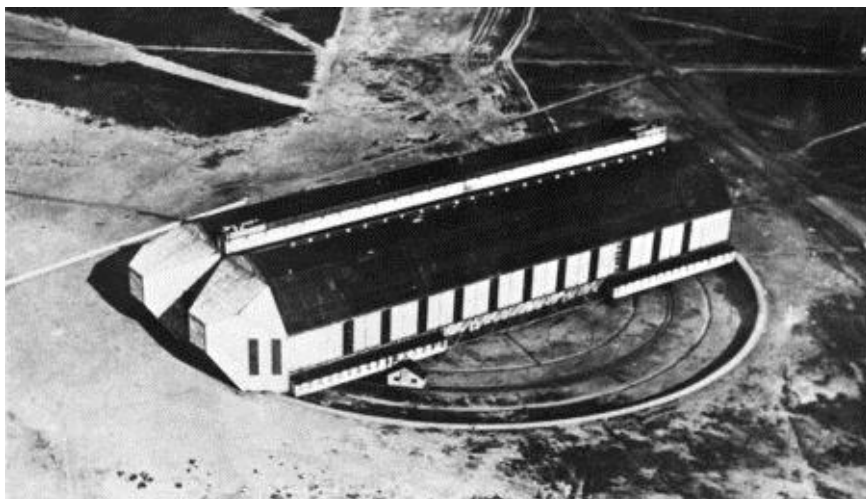
a k.u.k Légiáró-csapatok Parancsnokságától

Bécs, 1916. február 11.

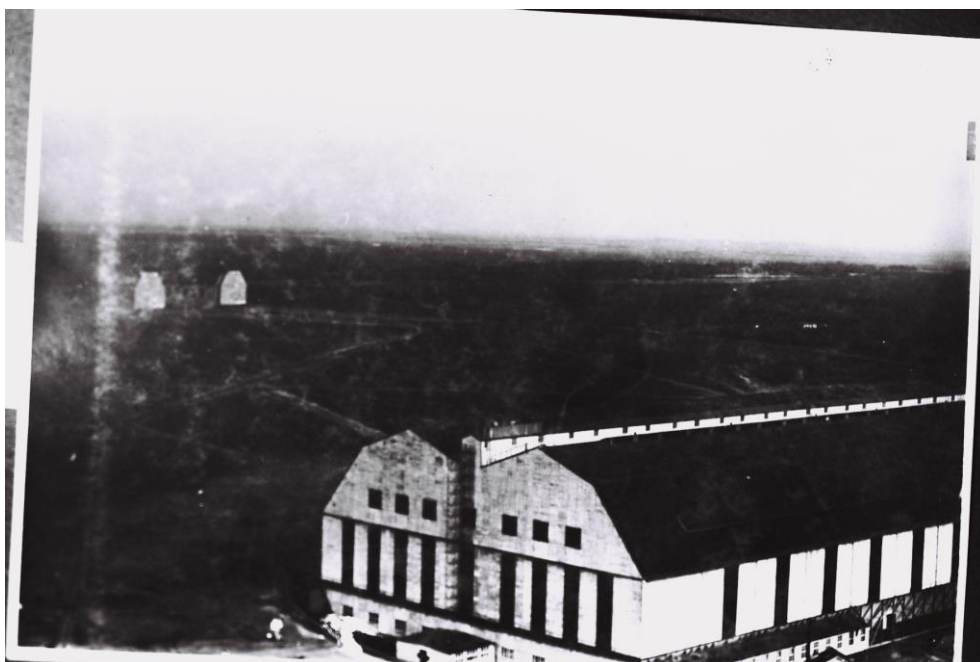
A léghajóvásárlásra vonatkozó remények nem váltak valóra, így az esetleg Poppe helyére kiküldött személy sem lehetett léghajóparancsnok.

A léghajókikötő Nordholz-ban. Az alábbi képen látható nagyobb méretben a balra a háttérben lévő hangár, mely elfordítható a szél irányának megfelelően. Az LZ 81 elsőtisztjének visszaemlékezésében ír valami ilyenről.

A fenti kép egy német weblapról, az alábbi Poppe albumából származik.

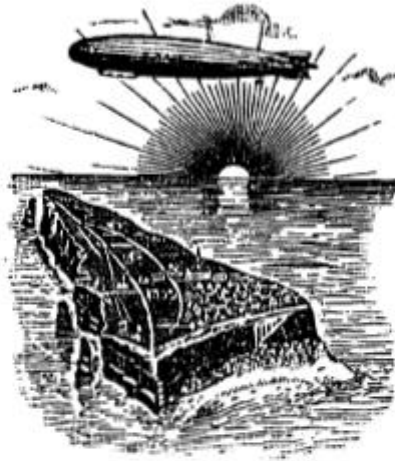

Félbeszakadt tanulmányai alatt 11 alkalommal vett részt zeppelinrel oktató repülésen, 7 alkalommal pedig harci repülésen az Északi-tenger felett.

A kiképzés alapos lehetett, mivel a szentandrási léghajó kikötő parancsnoki beosztásában eltöltött, mintegy másfél év alatt több ízben vett részt léghajós harci küldetésekben. Tekintettel a léghajók állandó súlyproblémájára, nem valószínű, hogy érdeklődő utasként vitték volna magukkal.

Marine-Luftschiffer-Kameradschaft

Zeitgeschichtliche Forschungsdokumentation
der ehemaligen deutschen
Marine- und Heeresluftschiffahrt

I/1993

Englischer Bericht über
das Verhör der Besatzung
von LZ 85

Az LZ85 legénységét elfogták Saloniki közelében, amikor lelőtték a léghajót. Angliából Jan Waltontól, aki évek óta kutatja az LZ85 történetét, megkaptam a fenti kiadvány azon példányait, melyekben közreadták a személyzet angolok általi kihallgatásáról készült jelentést. Ebben foglalkoznak a léghajószemélyzet kiképzésével is. E szerint külön képzést kapott a hajó 3 beosztott tisztje, vagyis a híradásért, a navigációért és a gépekért felelős tiszt. Ezek a tanfolyamok általában 3 hónaposak voltak. A parancsnok képzéséről nincs szó, mivel a legtöbb még a háború előtt került léghajóra és szerzett gyakorlati tapasztalatot. Valószínűleg külön képzés nélkül, a sikeres hajók személyzetéből választották ki a parancsnokokat.

Ez alapján Poppe százados már a tanfolyam vége felé járt, amikor visszarendelték.